

RAMINGSTOELICHTING

Toelichting op de raming van het budgettaire effect van het wetsvoorstel

Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage

1 Inhoud

1	Inhoud.....	2
2	Inleiding.....	3
3	Solidariteitsbijdrage.....	4
4	Certificering van het CPB.....	6

2 Inleiding

Om de transparantie te vergroten en de kwaliteit van de ramingen verder te borgen, worden met ingang van het Belastingplan 2018 toelichtingen op de budgettaire ramingen van fiscale maatregelen gepubliceerd. Voor deze publicatie is inspiratie ontleend aan de praktijk in het Verenigd Koninkrijk waar elk half jaar ramingsstoelichtingen¹ worden gepubliceerd. De ramingen worden gecertificeerd door het Centraal Planbureau (CPB). Hierbij geeft het CPB een oordeel over de neutraliteit en redelijkheid van de ramingen en geeft het een inschatting van de onzekerheid ervan. Met deze certificering wordt het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte² gevolgd.

Deze publicatie bevat de volgende onderdelen:

- De toelichting op de afzonderlijke maatregelen met een budgettair effect

Het certificeringsdocument van het CPB

In dit document is het certificeringsdocument van het CPB niet opgenomen omdat op ten tijde van aanbidding aan de Tweede Kamer het certificeringsproces nog niet is afgerond. Na afronding zal het document zo spoedig mogelijk aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Met een certificering is het CPB van oordeel is dat de raming 'redelijk en neutraal' is. Een raming is 'redelijk' als er bij het CPB geen betere bronnen of ramingsmethoden bekend zijn om de betreffende raming te maken. De term 'neutraal' houdt in dat de raming zuiver is en dus geen vooropgezette afwijking naar boven of naar beneden vertoont. Daarnaast geeft het CPB een oordeel over de mate van onzekerheid van de maatregel. Het certificeringsdocument is onafhankelijk door het CPB opgesteld en wordt eveneens op de website van het CPB gepubliceerd.

¹ <http://obr.uk/category/policy-costings/>

² Rijksoverheid (2015). 15e rapport Studiegroep Begrotingsruimte: Van Saldosturing naar stabilisatie, p.41.

3 Solidariteitsbijdrage

Korte beschrijving van de maatregel

Op 6 oktober 2022 is door de Europese Raad een verordening aangenomen betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen (de verordening).³ Onderdeel van de verordening is een tijdelijke solidariteitsbijdrage voor ondernemingen met activiteiten in de ruwe aardolie, aardgas, kolen en raffinage. Door middel van deze solidariteitsbijdrage wordt het surplus aan winsten in 2022 als gevolg van onvoorziene omstandigheden additioneel belast. De overwinst is het bedrag waarmee de belastbare winst voor de vennootschapsbelasting (vpb) uit 2022 de referentiewinst met meer dan 20% overschrijdt. De referentiewinst is de gemiddelde belastbare winst voor de vpb in de vier voorafgaande boekjaren. De overwinst wordt belast tegen een tarief van 33%.

Tabel 1: Budgettaire effecten Solidariteitsbijdrage

Bedragen in mln euro, '+' = saldoverbeterend/lastenverzwarend

	2022	2023	2024	Struc
Sector gas	1.526	0	0	0
Sector olie	26	0	0	0
Norg-vergoeding en herwaardering werkgas	1.682	0	0	0
Totaal	3.234	0	0	0

Kern van de raming

Bij de raming is uitgegaan van de gerealiseerde en verwachte gasprijzen en gaswinning in de Miljoenennota 2023 (begrotingsstaat EZK). Op basis van deze cijfers is gekeken naar de volumes aan aardgas en de verwachte prijs over 2022. Naar verwachting zal voor € 19,8 miljard euro aan gas gewonnen worden. Het gemiddelde over 2018-2021 is € 5,3 miljard per jaar. Uitgaande van dit bedrag had de sector dus een hogere omzet van € 14,5 miljard in 2022. De Staat heeft een belang van 40% bij alle winningen. Deze factor is niet relevant voor de budgettaire opbrengst en wordt, zoals gebruikelijk bij ramingen voor de vpb, buiten beschouwing gelaten.

Per saldo valt dus 60% van de extra omzet bij commerciële vpb-plichtigen. Dit betekent een grondslageffect van ongeveer € 8,7 miljard. Een belangrijke aanname is hierbij dat deze extra omzet ook gelijk staat aan een hogere additionele winst. Bij de commerciële partijen wordt een belangrijk deel van de winst automatisch belast via de heffing 'winsttaandeel' uit de Mijnbouwwet. Deze bedraagt 33% van de grondslag.⁴ Per saldo is er een € 5,9 miljard hogere fiscale winst te verwachten in 2022. Gemiddeld hadden commerciële vpb-plichtigen in de referentieperiode een fiscale winst van ongeveer € 350 miljoen, waardoor naar verwachting per saldo € 5,8 miljard onder de solidariteitsbijdrage zal vallen. Uitgaande van de 33% solidariteitsbijdrage betekent dit een opbrengst van € 1,9 miljard exclusief gedragseffecten.

Met betrekking tot de winning van olie laat de CPB-raming in de MEV2023 zien dat de olieprijs in 2022 € 0,16 per kg hoger is dan de gemiddelde olieprijs van 2018-2021. Uitgaande van een winning van 1,5 miljard kg olie in NL betekent dit een extra winst van € 243 miljoen, waarvan bij de commerciële partijen 60% valt. Deze € 146 miljoen wordt belast met een staatsaandeel van 33% uit de Mijnbouwwet, waardoor de grondslag aan hogere fiscale winst € 98 miljoen is. Bij een percentage van 33% betekent dit een bedrag van € 33 miljoen.

Bij raffinage en vervaardiging van cokesovenproducten is onvoldoende direct verband tussen hogere olieprijsen en fiscale overwinst. Hierdoor wordt hier geen solidariteitsbijdrage voorzien. In de raming wordt aangenomen dat de overwinst in deze sector nihil is of anders verwaarloosbaar in vergelijking met de raming van gas. Om dezelfde reden wordt het effect van de vervaardiging van cokesovenproducten ook op nihil verondersteld. In Nederland wordt geen kolen gewonnen. Het effect van kolen op de solidariteitsbijdrage is daarom nihil.

³ Verordening (EU) 2022/1854 van de Raad van 6 oktober 2022 betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen, (PbEU 2022, L 261).

⁴ Deze heffing bedraagt in principe 50%, maar er wordt wel gematigd met de te betalen vpb. Tezamen met de vpb bedraagt deze heffing 50%. Bij een tarief van 25,8% betekent dit een winstaandeelpercentage van 33%, want $(100-33) \cdot 25,8\% = 17\%$. Waarbij $33+17 = 50\%$.

De additionele solidariteitsbijdrage geeft een prikkel aan bedrijven om hun kosten te verhogen door bijvoorbeeld hogere dotaties aan voorzieningen (bijvoorbeeld vanwege aardbevingsschade) of extra kosten te nemen (additionele investeringen en kosten). De prikkel om extra kosten te nemen is hoog omdat, naast de reguliere heffing van 50% (winstaandeel + vpb), nog 33% extra belast wordt. Op basis hiervan wordt een gedragseffect van 20% verondersteld bij overwinst op de reguliere productie. Per saldo betekent dit een opbrengst van € 1.526 miljoen bij de reguliere productie van gas en € 26 miljoen bij olie.

Naast deze opbrengst uit de reguliere productie van aardgas en olie, zijn er twee additionele grondslagen in 2022 die bijdragen aan de opbrengst van de solidariteitsbijdrage. Het Norg Akkoord regelt dat in de gasopslag Norg niet langer Groningengas wordt opgeslagen, maar geconverteerd hoogcalorisch gas (pseudo-Groningengas). Hierdoor is het mogelijk de gaswinning in Groningen te verlagen. Hiervoor krijgt de NAM en vergoeding ten behoeve van de maatschap Groningen. Deze geschatte vergoeding stijgt ook mee met de gasprijs en behoort tot de fiscale winst en daarmee tot de grondslag van de solidariteitsbijdrage. De vergoeding voor 2022 bedraagt ongeveer € 6,8 miljard uitgaande van een vergoeding voor 5 miljard m³ gas. Gemiddeld is in de referentiejaren circa € 0,2 miljard betaald, hiermee is in 2022 dus sprake van een overwinst van circa € 6,6 miljard. Per saldo valt 60% van de vergoeding bij de commerciële vpb-plichtigen. Ook hier wordt een belangrijk deel van de winst automatisch belast via de heffing 'winstaandeel' uit Mijnbouwwet. Per saldo is er dan een effect van € 2,7 miljard fiscale winst die onder de solidariteitsbijdrage valt. Uitgaande van de 33% aan solidariteitsbijdrage betekent dit een opbrengst van € 0,9 miljard. Er worden hier geen gedragseffecten voorzien.

Ook is per 1 april 2022 een nieuwe systematiek afgesproken binnen het gasgebouw met betrekking tot de financiële verwerking van het in de gasopslag Norg geïnjecteerde en opgeslagen gas. Deze verandering van systematiek leidt tot een eenmalige bate in 2022 die daardoor ook onder de solidariteitsbijdrage valt. Het resultaat over meerdere jaren is neutraal, maar de bate zal met name in 2022 vallen. Naar verwachting leidt dit in 2022 tot een totale extra bate van ongeveer € 6 miljard. Ook hier valt 60% aan de commerciële partijen en moet ook rekening gehouden worden met het winstaandeel. Dit betekent een opbrengst van € 0,8 miljard.

4 Certificering van het CPB

De raming is ter certificering aan het CPB aangeboden.